

'JANUSZ KORCZAK'
EEN PROJECT VOOR MBO EN HBO

In een tijd dat onderwijskunde, instituutsorganisatie, didactiek en methodiek langzamerhand de bezinning rond de theoretische en praktische pedagogiek dreigen onder te sneeuwen, leek het de Janusz Korczak Stichting goed om een kopieermap leesstukken samen te stellen rond de gedachtegoed van de kinderarts, pedagoog en schrijver Janusz Korczak (1878-1942).

Deze kopieermap is in de eerste plaats bedoeld voor studenten van Pedagogische en Sociale Academies en Academies voor Jeugdhulpverlening (SPH).

Gebleken is dat veel actuele opvoedkundige vraagstukken zinvolgekoppeld kunnen worden aan het werk en de ideeën van Korczak. Vooral als men dat doet in projectvorm of binnen een studiedag. De leesstukken zijn bedoeld als *startsituatie* of *gespreksstof* binnen zo'n project/studiedag.

INLEIDING TOT DE LEESSTUKKEN
BIJ HET KORCZAK-PROJECT VOOR OPLEIDINGEN

We hebben bij deze reader geen doelstellingen voor het project geformuleerd. De reader kan nl. gebruikt worden in diverse soorten opleidingen (pedagogische en sociale academies, leraren-opleidingen, opleidingen voor jeugdhulpverlening etc.) en ook nog eens met verschillende oogmerken. Daarom leek het ons voor de hand liggen dat de 'gebruikers' zelf voor hun project de doelen omschrijven.

Het lijkt ons verstandig om vooraf of tijdens het studentenproject over Korczak belangrijke gedeelten uit zijn werk te lezen. Bovendien zijn er goede boeken en artikelen over Janusz Korczak geschreven; ook hieruit hebben we gedeelten voor deze 'reader' gekozen.

De *leesstukken* bestaan uit twee gedeelten: Een *Algemeen deel*, en een *Bijzonder deel*. In het algemene deel beschrijven we in het kort Korczaks levensloop en zijn belangrijkste ideeën en gedachten. In het bijzondere deel treffen we dus diverse teksten van en over Korczak aan die richting kunnen geven aan diverse projectactiviteiten en invalshoeken voor de inhouden van het project.

Tot slot maar niet in de laatste plaats, hebben we een aantal pedagogen bereid gevonden de betekenis van Korczak voor *nu* aan te geven. Immers, in dit Korczak-project gaan we samen op zoek naar de actualiteit van Korczaks gedachten voor de pedagogiek en het onderwijs in onze tijd. U treft deze bijdragen aan in het. z.g. *Slotdeel*.

OPMERKING

In het bijzondere deel worden de meeste tekstgedeelten vergezeld van een soort introductie. Soms heeft dat het karakter van een uitnodiging tot vragen stellen; een andere keer leidt het tot een opdracht; en soms is het niet meer dan een plaatsbepaling in Korczaks leven en werk.

We hopen dat deze leesstukken de *startsituaties* opleveren voor projectactiviteiten. Tegelijkertijd nodigen we iedereen uit die aan zo'n project over Korczak meedoet om goede teksten van en over Korczak aan deze reader toe te voegen.

KOSTEN EN BESTELWIJZE

De kosten van deze kopieermap bedraagt _ 12,50 (incl. verzendkosten) en kan aangeschaft worden via het secretariaat van de stichting.

INHOUDSOPGAVE PROJECT 'JANUSZ KORCZAK'

Verantwoording

Inleiding tot de leesstukken

ALGEMEEN DEEL (A)

- A1 Henryk en de oude dokter Korczak (Karel Eijkman)
- A2 Globale schets van het leven en werk van Janusz Korczak (Theo Cappon)
- A3 De stagiaire Henriëtta (Betty J. Lifton; vert. Berrie Heesen)

BIJZONDER DEEL (B)

- B1 Is een kind je bezit? (Theo Cappon)
'Als ik weer klein ben'
- B2 Enkele gedachten bij oorlog, kinderen en Korczak (Rolf Deen)
- B3 De oprichting van de kinderkrant (Janusz Korczak)
Een jongerenpagina in deze tijd (Theo Cappon & Marloes Elings)
- B4 Janusz Korczak over opvoeding in internaten (Miep Lukman)
- B5 Korczak over kinderspel (Helma Brouwers)
Een rechtbank voor kinderen (Berrie Heesen)
De machteloosheid van de opvoeder (Theo Cappon)
- B6 Rechten van het kind (Camiel Roestenberg)
- B7 Korczak, Montessori en de Reformpedagogiek (René Görtzen)
De pedagoog Anton Semjonowitsch Makarenko (Theo Cappon)

SLOTDEEL (C)

- C1 Tussen droom en werkelijkheid (Lea Dasberg)
- C2 Korczak en de Pedagogische verantwoordelijkheid
(Els Lodewijks-Frencken)
- C3 Korczak: De wens opvoeder en kind tegelijk te zijn (Berrie Heesen)
- C4 Het bezoek (Benjamin Peleg)

Literatuurlijst

AAN DE TOTSTANDKOMING VAN DEZE KOPIEËRMAP WERKTEN MEE:

Helma Brouwers, docente aan de Hogeschool Alkmaar (PABO)
Theo Cappon, Janusz Korczak Stichting te Amsterdam
Marloes Elings, redacteur jongerenpagina 'Zanzibar' (Dagblad Trouw)
Berrie Heesen, werkzaam aan de Universiteit voor Humanistiek te Utrecht
Miep Lukman, docente aan de Hogeschool Alkmaar (PABO)
Hans Malschaert, docent HBO-J (SPH) te Amsterdam
Camiel Roostenberg, mentor Bijzonder Jeugdwerk te Utrecht
(allen zijn lid van de werkgroep 'Korczak-Project Opleidingen')

Met dank aan de volgende personen voor hun bijdrage aan deze kopieërmap:

Els Lodewijks-Frencken, wijsgerig pedagoog en publiciste
Karel Eijkman, letterkundige te Amsterdam
Rolf Deen, docent aan de Hogeschool Alkmaar (PABO)
Lea Dasberg, emeritus hoogleraar theoretische- en historische pedagogiek
Benjamin Peleg, schrijver/dichter
René Görtzen, pedagoog/filosoof aan de Vrije Universiteit te Amsterdam

Het type-werk was in handen van mevr. Mia van Gulik.